

1 Sociaal omgaan met taal en zijn puriteinen

Waarover sprak Foyer in het Kennisatelier?

Foyer vzw zet zich in voor een inclusieve samenleving die positief omgaat met diversiteit en waarin alle mensen, ongeacht hun achtergrond, volwaardig kunnen participeren. Het streeft naar een maatschappelijk klimaat van respect, menselijke warmte, ruim denken, solidariteit en gelijkwaardigheid. Het aanbod omvat onder andere interculturele bemiddeling¹, vrijetijdsactiviteiten voor jongeren en wijkateliers.

Hilde Desmet van Foyer vzw deelde haar expertise over meertaligheid met ons. Ze sprak over werken met meerdere talen in groepen en over meertaligheid binnen het team.

Een meertalig aanbod, ja! Maar in welke taal?

Een meertalige organisatie begint met de vraag in welke talen je de activiteiten aanbiedt. Foyer past haar aanbod aan op basis van de behoeften in de samenleving. Als er bijvoorbeeld minder vraag is naar interculturele bemiddeling in het Berbers, past Foyer het aanbod aan in de richting van de nieuwe behoeften. Zo ontwikkelde Foyer een aanbod voor Rwandese vluchtelingen ten tijde van de Rwandese genocide. Dit vereist een flexibel en doordacht aanwervingsbeleid, waarbij personeelskeuzes ook worden beïnvloed door de beschikbaarheid van werknemers op de arbeidsmarkt.

Ook in de omgang met cliënten moeten er afspraken worden gemaakt. In de Vrouwenwerking mogen mensen in hun eigen taal spreken, maar er geldt wel de regel dat iedereen elkaar moet begrijpen. In de Studiebox, huiswerkbegeleiding voor leerlingen uit het Nederlandstalig secundair onderwijs in Brussel, is Nederlands de hoofdtaal. Zo wil Foyer op een sociale manier omgaan met taal, afhankelijk van wie er aanwezig is en wat het doel van de activiteit is.

Maximintaal

Het personeelsbestand van Foyer weerspiegelt de talige diversiteit in de samenleving op alle niveaus. Met 16 verschillende nationaliteiten onder de medewerkers zijn er verschillende moedertalen vertegenwoordigd op de werkvloer en is het Nederlands of Frans lang niet voor iedereen de eerste taal. Voeg daarbij nog het even divers bestand van 25 vrijwilligers en het mozaïek is compleet.

Elk team bij Foyer heeft een eigen taalbeleid om de interne communicatie en informele contacten tussen collega's en deelnemers soepel te laten verlopen. De hoofdtaal tussen collega's is de taal waarvan de sprekers de grootste (basis)kennis delen (= maximintaal). Stel dat je als Nederlandstalige

---

¹ Het doel van interculturele bemiddeling is de taalbarrière, sociaal-culturele barrières en interetnische spanningen in de context van de hulpverlening zo veel mogelijk op te lossen.

's ochtends op kantoor aankom en twee collega's staan bij de koffiemachine Turks met elkaar te praten, dan schakelen ze over op Nederlands wanneer ik me bij hen voeg.

Omdat Foyer officieel een Nederlandstalige vzw is, worden vergaderingen altijd in het Nederlands gehouden en genotuleerd. Maar als het voor een medewerker makkelijker is om een complex idee te verwoorden in het Frans, dan kan dat ook, omdat alle medewerkers ook minstens een basiskennis Frans hebben.

Niet alles is een taalprobleem

Het is belangrijk om te beseffen dat de oorzaak van een niet of verkeerd begrepen boodschap niet altijd te wijten is aan een taalprobleem. Er kunnen bijvoorbeeld generatieverschillen zijn in de manier van communiceren, wat meer misverstanden en irritaties kan veroorzaken dan het verschil in taal zelf. Maar ook het verschil in taalniveau of in communicatiestijl kan voor moeilijkheden zorgen.

Het is ook essentieel om ervoor te zorgen dat zij die de taal van een overleg of activiteit niet voldoende beheersen, niet zwijgen uit onbegrip of onzekerheid. Dit geldt zowel voor publieksactiviteiten als voor de interne werking van de organisatie. Als een anderstalige collega tijdens een vergadering alleen maar knikt maar niets zegt, controleer dan of de boodschap wel goed is begrepen.

Een meertalige organisatie moet ook investeren in taaltraining voor het personeel. Zo volgen interculturele bemiddelaars in opleiding altijd een intensieve cursus Nederlands als ze die taal nog niet voldoende beheersen. Bij het vertalen mag immers geen informatie verloren gaan of verkeerd worden doorgegeven, wat vooral in een medische context van cruciaal belang is.

! Een tip: organiseer twee tot drie keer per jaar informele teamactiviteiten. Zo zijn er ook ontspannen momenten waarin er niet te veel georganiseerd is en het team gewoon samen kan genieten.